

List št. 42, izdan v Trstu, razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L. 3, za 3 mesece L. 8, za 6 mesecev L. 15, za leto L. 30. — Oglasnina za 1 mm prostora: 100. — Za trgovske in obrtne oglase L. 1, za ostanke L. 2. — Vabila L. 1.50, oglase denarnih zavodov L. 2. — Oglasi na prvi strani L. 2.

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20, Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravnistvu. Rokopisi se ne vračajo. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost». Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, L. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perlo.

Pismo iz Bolgarske

(Bolgarske politične stranke)

Sofija, 14. februarja 1928.

Pred kratkim smo objavili v «Edinosti» dva daljša članka, ki sta razpravljala o razvoju političnih prilik v povojni Bolgarski. Pričujoči dopis ju dopolnjuje s stališča sedanje politične delitve bolgarskega naroda v različne strankarske tabore.

V kratkem se bodo vršile na Bolgarskem občinske volitve v svrhu obnove uprav kmetskih občin. Volitve bodo brez dvoma podale jasno sliko sprememb v političnem razpoloženju prebivalstva, katere so se pojavile od zadnjih volitev do danes. Izidi teh volitev bodo tudi nekako pokazale, v kateri smeri bo šel nadaljni razvoj notranje-političnega življenja na Bolgarskem. Radi tega vlada v vsej deželi veliko zanimanje za ta politični boj in vse stranke se temu primerno pripravljajo, da pokažejo svojo moč.

Radi tega bo gotovo tudi inozemsko javnost zanimal kratak pregled političnih strank, ki se poganjajo za vpliv in moč v deželi. Značilna za vse bolgarske strankarsko-politično življenje je skrajna razcepljenost političnih sil, čemur odgovarja na drugi strani v primeri s številom prebivalstva in obsegom države preveliko število strank. Po koncu svetovne vojne je bilo na Bolgarskem deset političnih strank. Bolgarski državnik, ki so zavzemali odgovorna mesta, so to razcepljenost vedno težko obvladali ter težko prenašali oči, ki nastajajo v takem položaju. Zato je bilo opaziti pri vodilnih politikih vedno živo stremenje po združitvi sorodnih skupin v večje stranke. Prvi tak korak je bil napravljen v večjem obsegu v oktobru 1923, ko so stvorile narodna, napredna, demokratska in liberalna stranka blok, katerega so imenovali «Demokratski Zgovor». V novembru istega leta so se vršile volitve v narodno sobranje, pri katerih je dobil imenovani blok 172 poslancev od celotnega števila 258.

Toda tudi v Demokratskem Zgovoru je prišlo kmalu do nesoglasij, in sicer večinoma radi osebnih sporov med voditelji. Bivša načelnika demokratske (Malinov) in radikalne stranke (Kosturkov) sta se s svojimi pristaši zopet ločila od Demokratskega Zgovora ter obnovila svoji prejšnji skupini. Na drugi strani pa so se druge stranke, ki so ostale bloku zveste, razpušile ter se strnile v novo enotno politično stranko. Demokratski Zgovor je sedaj najvažnejša politična sila v deželi, ona, ki ima v rokah oblast in nosi odgovornost za upravo države. V tem dvojstvu je naslednica stranke Stambolijskega ali stranke bolgarskih zemljedelcev. Razumljivo je, da je po njegovem strmoglavljenju in umoru pretrpela najresnejše pretresljaje tudi njegova stranka. Vendar pa je preživela krvavo revolucijo, ki je bila proti njej naperjena in s katero so prišle stranke Demokratskega Zgovora do oblasti, toda ni se pa mogla obvarovati pred notranjimi razkoli. Takoj po tragični smrti Stambolijskega se je marveč razcepila v dva tabora, in sicer v stranko «družbašev» in skupino Tomova-Dragejeva na drugi strani.

V istem letu (1923.) je bila na podlagi zakona o zaščiti države razpuščena komunistična stranka. L. 1924. se je razklatla na dvoje stranka Radoslavova, in sicer na liberalne nacionaliste in stamboliste. Tako je danes na Bolgarskem zopet deset političnih strank, in sicer: Demokratski Zgovor, demokratski, radikalni, narodni liberalci, stranka stambolistov, narodno jedinstvo (nastala iz stranke Radoslavova), družbaši (zemljedelci), zemljedelci pristaši Tomova-Dragejeva, socialni demokrati in obrtniška stranka.

Vse te stranke vzdržujejo ostro medsebojno borbo, a njihova moč se da najlepše oceniti na podlagi izidov občinskih volitev, ki so se vršile od novembra 1. 1925. do 21. februarja 1926. Demokratski Zgovor je od 1.272 mandatov dobil 735,

narodni liberalci 181, družbaši 96, demokrati 78, stambolisti 46, socialni demokrati 39, Dragijeveci 9 in obrtniki 8. Drugi mandati so se porazdelili med različne krajevne skupine. Volitev za kmetske občine se je udeležilo 909.000 oseb. Demokratski Zgovor je dobil 543.000 glasov, družbaši 94.000, narodni liberalci 64.000, demokrati 35.000, socialni demokrati 24.000, stambolisti 18.000, radikalni 16.000, Dragijeveci 4.000, narodno jedinstvo 1000 in obrtniki 500 glasov. Ostanek se je razdelil med manjše skupine. V sobranju iz l. 1923. so omenjene stranke tako-le zastopane: Demokratski Zgovor 142 poslancev, zemljedelci 42, socialni demokrati 29, demokrati 18, radikalni 12, Dragijeveci 7, narodni liberalci 5 in stambolisti 3 poslancev.

Po svojih socialnih in političnih težnjah se dajo razdeliti vse bolgarske stranke v dva tabora:

Ekspozè ministra Volpija o finančni politiki vlade in o stabilizaciji lire

Seja senata

RIM, 17. Ker je bil za danes napovedan govor finančnega ministra Volpija, so bile dvorane in tribune visoke zbornice goste zasedene, ko je otvoril predsednik Tittioni ob 10. uri sejo. V ministrski klopi so se nahajali že od vsega početka ministri Federzoni, Rocco, Beluzzo, Fedele, Ciano, Giuriati in mnogi državni podtajniki. Ob 16.10 sta vstopila v zbornično dvorano načelnik vlade Mussolini in finančni minister Volpi, ki ju je spremljal državni podtajnik Giunta. Po otvoritvenih formalnostih je takoj povzel besedo finančni minister, ki je v dvehurnem govoru, katerega na kratko posnemamo, pojasnil finančno politiko vlade in stabilizacijo lire.

Sanacija državnega proračuna

Vlada je mnenja, pričena minister svoj govor, da je tu še najbolj pripravnost mesto, s katerega lahko pojasni naciji potrdljivo in metodično delo, ki ga je v njenem interesu izvršila fašistovska vlada za ozdravljenje italijanske valute. To veliko delo, katerega je začel in vodil veliki mojster Benito Mussolini, se je pričelo z govorom v Pesaru, kjer je predsednik vlade izjavil: «Nikdar ne bom dopustil, da bi to občudovanja vredno italijansko ljudstvo, ki se že 4 leta trudi kot junak in trpi kot svetnik, zadela moralna sramota gospodarske katastrofe, poloma lire.» Načelnik vlade je svojo obljubo tudi izpolnil: z onim dnem se je pričelo vztrajno delo za ozdravljenje lire, dočim se je delo za gospodarsko ozdravljenje države pričelo že omega dne, ko je fašizem prevzel vladne vajeti v svoje roke. Prva tri leta svojega vladanja je posvetil ozdravljenju državnega proračuna, katerega ravnotežje predstavlja nujen predpogoj za vsako nadaljnje delo. Po ogromnih deficitih prejšnjih proračunov so bili doseženi v poslednjih poslovnih letih zadostni in znatni prebitki, katere moramo tudi v bodočnosti za vsako ceno ohraniti. V to svrhu pa je bila in je potrebna največja varnost v izdatkih.

Na morju je bil dosežen v preteklih letih krasen napredek, kajti z najlepših parnikov, nadaljuje minister, vihra italijanska zastava, toda na kopnem, na zemlji nas čakajo še velike in težke naloge ter moramo zagotoviti na njej življenje in trud novim pokolenjem. V to svrhu so bile izvedene obsežne zemljiške melioracije in se bo z izboljšanjem zemlje nadaljevalo, v kolikor bodo to dopuščala finančna sredstva, tudi v bodočnosti.

Ureditv državnih dolgov

Vprašanje vojnih dolgov je bilo srečno urejeno. Kar nam plačuje Nemčija za vojne reparacije, to oddajamo potom amortizacijskih blagajn našim upnikom za zunanji dolg. Več kot toliko od italijanskega ljudstva ni bilo in bi ne bilo mogo-

bo: v meščanske in razredne stranke. Medtem ko se prave le malo razlikujejo med seboj, imajo razredne stranke (zemljedelci, soc. demokrati) svoje izrecno razredne programe.

Kar se tiče razvoja političnih prilik v bližnji bodočnosti, je važno omeniti težnje po poenostavitvi strankarske organizacije. Že dve leti se izraža želja, da bi se demokrati in radikalni zopet vrnil v Demokratski Zgovor, medtem ko se na drugi strani propagira ustanovitev nove stranke ali novega bloka, kateri bi bili naperjeni proti vladajočemu Demokratskemu Zgovoru in h kateremu bi pristopili poleg demokratov in radikalov tudi vsi zemljedelci, t. j. družbaši in skupina Tomova-Dragejeva.

V teh prizadevanjih samih se že lahko vidi prvi korak na poti k omenjenemu poenostavitvi bolgarskih političnih prilik.

še zahtevati, pa četudi bi se v prihodnjih 60 letih v sedanjem načinu plačevanja vojnih dolgov izvršila kakršnakoli izprememba. Finančni minister opisuje nato velike napore vlade za obrambo lire pred spekulacijo, združenje emisijevih zavodov, ustanovitev amortizacijskih blagajn, ureditev vsega dolga, deflacijsko postopanje, ureditev državnega dolga, ukrep za zaščito vlagateljev; vse to je bilo samo priprava za sledečo stabilizacijo lire, o kateri pa se nikakor ne sme misliti, da preostavlja zdravilno sredstvo za vse gospodarske težave. Tu natančno opisuje postopanje vlade pri stabilizaciji lire in zaključuje:

Stabilizacija lire

«Pomen denarne reforme se označuje baš v tem, da je prinesla jasnost. Finančni položaj države je točno očrtan: solidnost proračunskega ravnotežja, konsolidacija vsega dolga, pogašenje slehernega dolga pri zavodu «Banca d'Italia», predstojča popolna izločitev državnih bankovcev iz denarnega obtoka in znižanje državnega dolga za približno 10 milijard lir. V posameznih podjetjih se pričenja temeljito čiščenje in tudi v domačem gospodarstvu se revizirajo proračuni. Po vsej državi kipi delo, da se odstrani poslednje težkoče gospodarskega položaja. Ukrep vlade, katerega predlagam vam v odobritev, je nedvomno povzdignil kredit države po vsem svetu. Od tega ukrepa so in bodo imele velike koristi vse gospodarske panoge. Ob tej uri splošnega zadoščenja nad doseženimi uspehi smatra finančni minister za svojo dolžnost, pozvati vse državljane, naj bodo vsak na svojem mestu ter tako olajšajo gotovo in jasno začrtano pot, ki vodi do veličine domovine.»

Zbornica, ki je že med govorom večkrat s ploskanjem odobraval posamezna izvajanja finančnega ministra, sprejema zaključek njegovega govora s ponovnim odobravanjem.

Knez Potenzi in en. Belloni pri načelniku vlade

RIM, 17. Davi je sprejel načelnik vlade rimskega guvernerja Potenziana in milanskega mestnega občinskega načelnika Bellonija, s katerima se je razgovarjal o vprašanjih, ki se tičejo obeh mest.

Generalni tajnik Turati odpotoval v Palermo

RIM, 17. Generalni tajnik fašistovske stranke on. Turati je odpotoval nocoj na Sicilijo. Spremlja ga državni podtajnik pri ministrstvu za javna dela Bianchi. V Palermo dospeta jutri ob 15. uri. V nedeljo dopoldne bo na trgu Politeama velika fašistovska parada, nato — ob 11. uri — pa se bo pričelo v dvorani gledališča «Teatro Massimo» zborovanje palermanskega fašja.

Odvetniški direktorji v Palermu razpuščeni

RIM, 17. Z ukrepom od 14. a. m. je načelnik vlade razpuš-

vodstvo sindikata odvetnikov in prokuratorjev v Palermu, ker so njegovi člani pokazali absolutno pomanjkanje onega čuta discipline, ki mora biti poglavitna vrhina voditeljev sindikalnih organizacij. Za vladnega komisarja je bil imenovan odv. prof. Josip Messina.

Sindikalni prispecki za industrijsko in bančno kategorijo

RIM, 17. Včeraj se je v ministrstvu za korporacije spet sestala posvetovalna komisija za sindikalne prispevke. Razpravljala je o obveznih prispevkih za leto 1928. Komisija je sklepila, da ostanejo tudi za prihodnje leto v veljavi sedanje določbe glede višine prispevkov in glede njihovega plačevanja, in sicer za industrijske in bančne delodajalce in delavce.

Deputacija čehoslovških legionarjev bo posetila Italijo

RIM, 17. «Radio Nazionale» naznanja, da bo med 3. aprila in 2. maja posetilo Italijo odposlanstvo čehoslovških legionarjev, ki si bo ogledalo bojna polja.

Legionarji bodo prišli v Rim, odkoder nameravajo potovati tudi na Sicilijo.

Kaj je s izseljevanjem v Združene države

RIM, 17. Mnogi listi so prinesli vesti o povišanju italijanske izseljeniške kvote za Združene države. Povišati to kvoto je baje sklenil kongres Združenih držav. Take vesti pa so neosnovane in se nanašajo le na običajen predlog, ki je bil predložen ameriskemu senatu, o katerem se pa dolej še ni ničesar sklepalo.

Napovedan interview z Nittijem

In rimski listi

RIM, 17. Današnja lista «Tribuna» in «Giornale d'Italia» posnemata članek tržaškega lista «Popolo di Trieste», v katerem se komentira pripomba ljubljanskega «Jutra» k člankom o rešitvi srbske vojske, ki so jih pred dnevi prinesli mnogi italijanski časopisi. Po poročilu tržaškega lista je ljubljanski «Jutro» naznanilo, da bo prišlo v prihodnjih dneh interview z bivšim italijanskim ministrskim predsednikom Nittijem.

K članku tržaškega fašistovskega lista dostavlja «Giornale d'Italia» sledečo pripombo: «Grde besede ljubljanskega lista nas nikakor ne zanimajo, pač pa bi nas utegnil zanimati napovedani interview z Nittijem, to pa predvsem radi tega, ker bo pričal, kako drži dano besedo oni mož, ki mu je bila radi parlamentarne igre poverjena odgovornost, vladati Italijo. Spriču tega z radovednostjo pričakujemo, kaj neki bo povedal nesrečni človek, če bo sploh kaj povedal, da ga bomo lahko temu primerno sodili.»

«Liktorska cesta»

RIM, 17. Na predlog kr. italijanskega avtomobilskega kluba je načelnik vlade sklenil, da se bo cesta, po kateri so črne srajce prikorakale v Rim, imenovala «Liktorska cesta».

Požar v tvornicah «Breda»

MILAN, 17. V tvornicah «Breda» v Sesto S. Giovanni je sinoči izbruhnil velik požar. Ogenj je nastal v pleskalnem oddelku. Milanskim ognjegašcem se je posrečilo pogasiti požar po dveh urah naporenega dela. Škodo cenijo na 120.000 lir.

Nemara pri kopanju rova pod newyorškimi hišami

NEW YORK, 17. Pri kopanju podzemnega predora se je zgodila težka nesreča. Na delu je bilo kakih 20 delavcev in so kopali baš pod dvema hišama. Nenadoma pa so se temelji obeh poslopij omajali in udri. Delavci so bili živi pokopani. Javna pomoč je bila takoj na mestu, izgleda pa, da bodo nesrečniki le stežka rešeni, ker je kup ruševin tako velik, da ga bo morda komaj v nekaj dneh mogoče toliko odstraniti, da bo pot do njih prosta.

Glasom poslednjih vesti je nesreča zahtevala dve človeški žrtvi, trije delavci pa so bili izkopani izpod ruševin težko ranjeni.

Vukičević sestavi novo vlado

Koalicija med radikali, demokrati, SLS in muslimani obnovljena

Dr. Marinković - minister za zunanje zadeve, dr. Korošec - notranji minister, dr. Marković - finančni minister — Ukaz o imenovanju nove vlade bo podpisan tekom današnjega dne

BEOGRAD, 17. Danes je po celodnevnih posvetovanjih in konferencah položaj končno dozoril tako daleč, da je bil pozno v noč dosežen sporazum za sestavo nove vlade v smislu dogovora med gg. Vukičevićem in Davidovićem, da vstopijo v novo vlado poleg radikalov demokratski, muslimani in ljudovci, tako da je v bistvu obnovljena prejšnja vladna koalicija; izvršene pa bodo obširnejše osebne spremembe, in to tako na demokratski kakor tudi na radikalni strani. Tekom dneva je že izgledalo, da je tudi ta kombinacija padla v vodo. Dočim se je sinoči zadrževalo, da bo vlada sestavljena in imenovana že danes dopoldne, so se tekmo dopoldneva pojavile spet nove težkoče, ker so demokratski ministri zahtevali, da dobijo spet svoja ministrska mesta. Davidović je njihove zahteve odločno odklonil in predlagal svojo kandidatno listo, v kateri sta izmed prejšnjih ministrov zastopano samo zunanji minister dr. Marinković in bivši minister za javna dela dr. Miović, dočim je bivše ministre dr. Kumanudi, dr. J. Šumenkovića in dr. J. Anđelićeviča enostavno črtal.

Tekom popoldneva so demokratski ministri sklenili, da ali vsi vstopijo v vlado kakor prej, ali pa, da sploh nobeden izmed njih ne sprejme ponudene mesta. Tako Davidović kot Vukičević sta si ves dan prizadevala, da odstranita te težkoče. G. Vukičević je dvakrat posetil dr. Marinkovića na njegovem stanovanju in mu tako dolgo prigovarjal, da je končno pristal na sodelovanje.

Zvečer ob 17. uri se je vršila seja demokratskega kluba, na kateri bi bil ves arrangement skoraj znova propadel. Ko je Davidović podal poročilo o položaju in predlagal novo ministrsko listo, je dr. Kumanudi v imenu bivših ministrov izjavil, da smatra tako postopanje kot nezaupnico in radi tega nobeden izmed prejšnjih ministrov ne sprejme ponovne kandidature. G. Davidović se je v siled

Nov umor v Skoplju

Lekarnar Genović žrtav macedonskih revolucionarjev?

BEOGRAD, 16. Včeraj, tik pred 19. uro se je pripetilo v Skoplju na novo krvav incident. Nekaj neznanec je vstopil v lekarno Mite Genovića ter zahteval aspirina. Medtem ko ga je pomočnik postrlel, je neznanec nenadoma nastavljal na gospodarski revolver in dvakrat sprožil. Lekarnar se je zgrižl mrtve, neznanec morilec pa je zbežal. Tudi takrat je bila panika, ki je nastala med ljudmi, v srčno morlica, ki ga doslej še niso iztaknili. Pred lekarno so našli ljudje njegovo orožje, ki ga je v naglici vrzel stran. Revolver je bil tipa Parabellum, iz česar se je dalo sklepati, da je bil napadalec macedonski revolucionar. Tekom preiskave so se razširile tudi govorice, da je postal Genović žrtav macedonskih komitov, ker jim je bil v poslednjem času odrekel vsako podporo, ki jim jo je prej stalno naklinal.

Romunska zunanja politika

Izjave ministra Titulescu

BUKAREŠT, 17. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je minister Duca prečital brzojavko, v kateri Titulescu odgovarja na interpelacijo, ki jo je predložil v zbornici podpredsednik narodne kmetske stranke posl. Vajda Voivoda glede zunanje politike romunske vlade. Na podlagi izjav, ki jih je podajal Titulescu v inozemstvu, je posl. Voivoda naglašal, da zunanji minister prav čudno koleba, da je njegova politika v nasprotju z življenjskimi interesi Romunske in da ravna Titulescu popolnoma po svoji glavi ter celo v nasprotju z ostalimi ministri. Titulescu je sedaj odgovoril, da družbi člane Male antante še vedno trdna vez, ki jo tudi pretrgna nesoglasja povodoma močnejšega incidenta niso mogla omajati. Italijansko-romunsko prijateljstvo in prijateljstvo

med Italijo in Madžarsko si ne moreta nasprotovati, zakaj italijanska politika ne stremi po reviziji pogodb. V italijansko-romunskem prijateljstvu ni nič prikritega in zagotnega, zakaj to prijateljstvo ima namen utrditi mir brez škode za katerekoli drug prijateljstvo.

Dogodki na vseameriški konferenci

Načelnik argentinske delegacije Pueyrredon podal ostavko

HAVANA, 16. Na panameriški konferenci se je včeraj izglasovala panameriška ustava. Argentinska delegacija, ki ji načeljuje argentinski poslanik v Washingtonu Pueyrredon, se je tega glasovanja vzdržala. Tukajšnji krogi so trdili, da je argentinska vlada sicer naročila svojim zastopnikom na havanski konferenci, naj glasujejo za to ustavo, da pa se je Pueyrredon temu zoperstavil. Pričakovati je bilo, da bo podal ostavko na svoje mesto.

Danes se je to zgodilo. Pueyrredon je brzojavno predložil argentinski vladi svojo ostavko na mesto načelnika argentinske delegacije pri panameriški konferenci in obenem na mesto argentinskega poslanika v Washingtonu. Še v poslednjem hipu je baje dobil od svoje vlade naročilo, naj s pridržkom podpiše konvencijo o ustanovitvi vseameriške unije, tudi če ta konvencija ne bi določala, da se morajo odpravi carinske meje, za kar se je baš on toliko potoval.

Spremembo v zadržanju argentinske vlade pripisujejo tukajšnji politični krogi nastojanjem poslanika Zdrženih držav v Buenos Airesu Bliesa, ki je bil z njo v poslednjem času baje v stalnih tozadevnih stikih. Sodeč po brzojavkah, ki sta si jih pošiljala Pueyrredon in ar-

gentinski zunanji minister, je argentinska vlada splošno odobravalna zadržanje argentinske delegacije na konferenci in njene izjave glede vprašanja medameriške gospodarske in carinske solidarnosti.

Poplave v Lyonu

PARIZ, Reka Rhône je v poslednjem času silno narasla in je v pretekli noči deloma prestopila bregove. Bankine v pristanišču mesta Lyon in deloma tudi mesto samo so pod vodo. Prebivalstvo je pohabeno iz vseh od vode ogroženih hiš. Okrog 300 ljudi je našlo

skromen krov v šolih in deloma v bolnicah.

Drobne vesti

Prvi telefonski pogovor med Berlinom in San Franciscuom

Te dneve je govoril po brezžičnem telefonu ravnatelj nekega kreditnega zavoda v Berlinu s svojim znancom pri neki veletržnici v San Franciscu. Pogovor je trajal enajst minut. Slišalo se je pri tem tako dobro, jasno in čisto, kakor pri kakem razgovoru v mestu samem, čeprav je značala daljina nad desetstot kilometrov.

Iz tržaškega življenja

Vsakdanje nezgode

Med delom v mehaniki delavnik v ulici Sterpetto št. 5 se je 27-letni klepar Aldo Ponis včeraj popoldne spopadel na oplojtem podu, padel ter pri tem tako nesrečno udaril s desno roko ob oster rob neke priprave, da se je precej hudo uredal v zapetje. Moč se je zatekel v mestno bolnišnico, kjer mu je zdravnik izlečil in obvezal rano, ozdravljivo v nekaj dneh.

V mehaniki misarski delavnik Mansini & Riosa v ulici S. Maurizio št. 13 je včeraj popoldne 20-letni mlader Valentin Metlika, stanujoč pri Sv. Mar. Magdaleni zg. št. 527, prišel pri delu s desno roko pod kžno električnega obitca, ki mu je hudo razmrazilo dlat. Nesrečni mož je dobil potrebno pomoč v mestni bolnišnici, kamor se je sam podal. Ozdravil bo v 8-10 dneh.

V materinem spremstvu je včeraj popoldne prišel iskat pomoč v mestno bolnišnico 15-letni Marijan Musina, stanujoč v ulici Romagnia št. 52. Zdravnik mu je moral izlečiti in obvezati precej hudo rano na čelu, ki jo je zadobil — kakor je sam povedal — pri padcu na domačem dvorišču, kjer se je lovil s svojimi sovratniki.

Tržaško sodišče

Davek na žganje

Lisjak Ivan iz Stanjela na Krasu, Leopold in Stanislav Blagonja iz Gorice, Ivan Strancar iz Platinca, J. P. in njegova žena Augusta so se morali včeraj zagovarjati pred senatom četrte sekcije tržaškega kazenskega sodišča. Obtoženi so:

Lisjak, Leopold in Stanislav Blagonja in Strancar, da so pripeklili iz Gorice v Trst 687 litrov žganja, ne da bi pri tem opravili to, kar veleba zakon. Sklenili so, da ne plačajo predpisane carine na žganje. Pri prehodu čez carinsko črto na cesti Optine - Sežana so naznanili tam službojočemu stražniku, da je v sodu vino in tako plačali veliko manjšo svoto carine. P. je obtožen, da je kupil 343 lir omenjenega žganja, ne da bi pri nakupu zahteval izkazilne listine, ki jo predpisuje zakon, in ne da bi nakup naznanil finančni oblasti. Njegova soproga je držala v stanovanju skrite štiri pletenice tega žganja, katerega je poskušala prikriti preiskujočim finančnim stražnikom.

Lisjak mora tudi odgovarjati radi tega, ker je odstranil pečat, ki ga je postavila finančna oblast na neki kotel za kuhanje žganja, in je na ta način skuhal 343 litrov žganja. S tem je zapadel glasom v tozadevno dekretu predvidene točke globi 2572,50 lir. Pri preiskavi so našli pri njem tudi samokres browning, katerega ni bil naznanil. On in oba Blagonja so si glasom obtožnice na nepostaven način prisvojili 8 pletenic žganja.

Obtoženci priznavajo na splošno vse — celo stvari, ki niso vsebovane v obtožnici. Posebno je radodaren z vsemi mogotimi pojasnili Lisjak.

Zato pride obravnava zelo hitro do konca. Lisjaka sta branila odv. Dr. Zennaro Guido in odv. Hugo Bassi iz Gorice; Leopold in Stanislav Blagonja imata svojega zagovornika v osebi odv. Dr. Dina Bertona; P. brani odv. Dr. Ferruccio Zennaro, njegovo ženo pa odvetnik dr. Bombarelli.

Več časa kot obravnava je trajalo posvetovanje sodnikov, ki so naposled izdali sledečo razsodbo: Lisjak je bil obsodjen na 1 leto in 10 dni ječe in na 16.361,60 lir globe; Stanislav Blagonja na 3 mesece ječe in 10.759,05 lir globe; P. na 5602,90 lir globe; njegova žena na 2000 lir globe.

Druga dva sta bila oproščena, ker nista zagrešila ničesar.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Strahovita nesreča treh nabiralcev vojnega materiala

Granata ubila enega, dva težko ranila; izmed teh je eden podlegel ranam

Predvčeršnjim so na pobočju Fajtjege hriba nabirali trije moški vojni material iz svetovne vojne, da bi na ta način zaslužili kak krajcar. Bili so to: Alojz Blažič, star 32 let, iz Lokavice pri Opatjem selu, Karel Blažič, star 17 let, ter 19-letni K. Pahor; tudi ta dva iz Lokavice. Pobirali so še ves dan čisto in ostali vojni material, končno so okrog 4. ure popoldne zapazili za nekim grmom veliko 75 mm granato, ki je bila še neizstreljena. Takoj so se spravili na delo, da bi jo izpraznili in na ta način napravili neškodljivo. Alojz Blažič se je spravil prvi nad njo. Skušal je odvrtni vžigalnik. Toda ta je bil pretrdo pritrjen. Zato si je skušal Blažič pomagati s tem, da je prišel točji po njem s kamnom. Čeprav je bil tega dela vajen, ker ga je že večkrat opravljal, je vendar postal takrat žrtv svoji ne previdnosti.

Granata se je namreč z velikim pokom raspočila in pokazala svoj tragični učinek. Alojzu Blažiču, ki je bil najbližji, je granata udrgala roko in ga z vso silo zagnala nekaj metrov vstran, kjer je butnil z glavo ob skalo ter si prebil črepinjo. Razmesarjen je bil tudi po vsem ostalem telesu. Občel je mrtev. Toda tudi njegovim tovarišem granata ni prizanesla. Pahor je zadobil močno rano v desno nogo, toda tudi na levi mu je granata povzročila več ran. Dočim jo je Karel Blažič skupaj na lažji način, in sicer tako, da se je s tečajem priplazil v vas, kjer je naznanil žalostno novico. Takoj je bil že pozno sveder obveščen goriški Zeleni križ, ki se je z rešilnim vozom odpravil na Fajtje hrib ter prejel ranjenega Pahorja in Karla Blažiča v goriško mestno bolnišnico, dočim so Alojz Blažiča spravili na pokopališče.

Na lice mesta se je podal tudi komisar G. Galvani. Pahorju so morali v bolnišnici odrezati levo nogo pod koleno. Toda včeraj je ranam podlegel in zapustil za svojimi tovarišmi Alojz Blažičem ta svet. Karel Blažič se je nahajal še v bolnišnici. Alojz Blažič je zapustil ženo in mladega otroka.

† Oskar Miklavč

Ves truden od grenkega življenja je prišel počivati pred par meseci k očetu na Livek mlad, 30-letni učitelj Oskar Miklavč. V četrtek, 16. t. m., je pa odšel k skupnemu obsevu na zadnji večni počitek.

Kot gimnazijalski dijak je bil pokojni Oskar vteleseno zdravje, prepoln pripravnosti in bistrega razuma, eden izmed najtalentiranejših dijakov predvojne goriške gimnazije. V Karpatih je uroda nemilo udarila to mlado, toliko obetajočo življenje. Zgubil je Oskar nogo. Potrlo je to nekoliko njegovo veselje, krepko navi, ni pa z lomilo. Z dobrim uspehom je dovršil še gimnazijko in učiteljsko maturo ter se oprijel za naše ljudstvo takrat toliko potrebnega učiteljskega poklica.

V svojem poklicu je bil ves in samo učitelj, učitelj malim, požrtvovalni učitelj odraslim. Sola, v kateri je on učil, je vzcvetela; vas, v kateri je živel, je oživela. Svoje šibko zdravje je v večernih urah daroval kapljo za kapljo prosvetnemu društvu za prosvetno delo večerne šole. Prav do zadnjega. Nato pa je ves truden zopet zašel v Karpatih mrzlih dihi večnosti in je odšel, da se odpolje v čisti višini domačega Livka. Ni bilo v njem nevoljne upornosti proti težki usodi, mirna udanost mu je zaprla oči.

Oh, kako si ves živ v našem spominu, ti veseli dijak, zvesti tova-

riš, neustrudni delavec svojega ljudstva!

Premestitev šolskega nadzornika.

Iz Gorice v Feltre je bil premestjen šolske nadzornik R. Rubbia.

Prefekturalni komisar za občini Gol in Orni vrh.

Imenovan je za prefekturalnega komisarja občini Gol in Orni vrh dr. Vincenc Marussig.

Kako je s statistiko prebivalstva v Gorici v letu 1927.

Prisotnih in stalno nastanjenih je bilo v Gorici 1. januarja 1927. 42.741. Rojenih je bilo (od stalnih prebivalcev) v letu 1927. — 793; umrlo pa jih je od stalnih prebivalcev 548. Torej 244 več se jih je rodilo, nego jih je umrlo. Priselilo se je v Gorico leta 1927 — 3045 prebivalcev, izselilo pa se jih je 1894. Torej se jih je 1151 več priselilo, kot izselilo. Tako je bilo 31. dec. 1927 v Gorici prisotnih 44.635.

Prisotnih pa je bilo v Gorici dne 1. jan. 1927 — 45.141. Dne 31. dec. 1927 pa 46.932.

Zaprlji so jo.

Radi prestopka javne varnosti so agenti od kvesture zaprlji v Gorici neko Viktorijo Florentino, staro 23 let, poljsko državljanko.

Nesreča in nezgode

Zeleni križ je moral prepeleti v goriško mestno bolnišnico Bruna Radinjo, staro 9 let in stanujočega v ul. Rabatta št. 5. Padel je z neke terase ter si zlomil kolčno kost in se občno pobil po obrazu.

Smolo je imel tudi Marij Srebrnič, star 25 let, iz Solkana 11. Pri delu na svetogorski železniški postaji se je precej močno poškodoval na levi roki. Tudi on je moral z Zelenim križem v bolnišnico.

Za "Zeleni križ"

V počastitev spomina Ferdinanda Delpina je darovala gospa Marija Castellet za Zeleni križ L. 30. V isti namen so darovali: uradnik banke "del Friuli" L. 50, podjetnik gledališča "Verdi" L. 20.

Izpred sodišča

Pokojnemu cesarju Jožetu je vplil: Švijoč žali in kralja iz ministrskega predsednika

Hodil je sključen, bled v obraz, star, izstradan in raztrgan. Zdelo se je, da je zbolel iz pokopališča. Rodil se je pred 63. leti, pa jih je kazal čez osemdeset. Piše se Valentin Pantamati in je doma iz S. Giorgio di Nogaro. Obtožen je bil, da je žalil nekoga večera v neki krčmi Nj. Vel. kralja in ministrskega predsednika.

Starček s silnimi lasmi pravi sodnikom, da ne ve nič, kaj je govoril tisti čas, ker se je bil tisti večer napil.

Kako je bilo, povedo priče. Poljski čuvaj Francoski pravi, da je bilo to na dan 25. decembra 1927. Sedela sta skupaj z občinskimi slugo v neki gostilni, kar pride v krčmo obtoženec. Prodajal je nekakšno kolektorje. Ko pa jih ni hotel nihče kupiti, se je razjezil in začel vpiti: "Živijo Avstrija! Živijo Franc Jožef!" On je skočil k njemu in mu zagrozil, naj molči, če ne ga aretiraj. Videč, da je pijan, ga je skušal vreči na cesto. Ob enem opozoril občinskega slugo, naj gre po orožnike. Ko je za rokav privlekel obtoženca iz krčme, je ta prišel znova kričati: "Živijo Avstrija!" ter se prišel grdo izražati o kralju in min. predsedniku Mussoliniju. Čuvaj je pijanca aretiraj.

Isto izpove občinski sluga. Pripor je pred krčmo videl tudi 18-letni Humbert Franceschi, ki potrdi besede, ki jih je izrekel starček.

Dr. pravdnik cav. Miglietta zahteva, naj sodišče obsodi starca na 7 mesecev ječe in 500 lir globe. Sodišče ga je obsodilo na 9 mesecev zapora in 650 lir globe.

Obtožen, da je skušal podkupiti "milijarje."

Peter Kemperle, posestnik iz Nemškega Rula, se je moral včeraj dopoldne zagovarjati na goriškem kazenskem sodišču, ker je bil

obdožen, da je skušal podkupiti dva milijarja, ki sta ga med potjo ustavila ter našli pri njem lovsko puško. Po pričanju milijarjev jima je Kemperle, ko je bil zaslišan, ponudil v dar puško, ako ga pustijo — ali pa 500 lir, če ne bo bilo po njegovem mnenju vredna puška. Kemperle pa je trdil, da je hotel dati puško le kot garancijo, če ga spuste domov, kjer ga čaka žena z 11 otroci. Ni pa s tem hotel milijarja podkupiti.

Drž. pravdnik je zahteval, naj ga sodišče obsodi na 3 mesece zapora in 100 lir globe.

Sodišče je pa Kemperle obsodilo na 1 mesec zapora in 600 lir globe, toda le pogojno za dobo 10 mesecev.

BATUJE

Himen.

Poročil se je v naši vasi dne 13. t. m. znani veleposestnik g. Ivan Vetrli z g.čno Angelo Ipavec. — Bilo srečno!

BUDANJE PRI VIPAVI

Himen.

V naši vasi se je te dni poročil naš vačan in priden ter izobražen fant Stefan Istenci s pridnim dekletom. Obilo sreče v novem življenju.

BORZNO POROČILO

Trst, 17. februarja 1928

Amsterdam 757-763, Belgija 261-265, Francija 7410-7440, London 91.85-92.05, New-York 18.83-18.89, Spanja 318-324, Svica 362-364, A-tene 24.75-25.25, Berlin 447-453, Bukarešt 11.35-11.75, Praga 56.82-56.12, Ogrska 327-333, Dunaj 263-269, Zagreb 33.10-33.40.

Uradna cena zlata (16. II.) L 364.33; vojnoodškodninske obveznice 75.

DAROVİ

Ob priliki 25-letnice poroke sta podarila g. Ema in Ivan T. L. 100 za Sol. društvo.

Cenji darovalcema prav srčna hvala!

Ob priliki 25-letnice našega Semolina so darovali prijatelji na Opčinah L 10 za Sol. društvo. Srčna hvala!

Potrdi od hude boli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš ljubljani sin in brat

Oskar Miklavč

ubiti na Travem pri Kobarižu včeraj, 16. t. m., ob 7. uri zvečer, v trideset letu svoje starosti, po težki bolezni, mirno v Gospodu zaspi.

Počep predragoga potovanja se bo vršil v soboto ob 10. uri izpred hiše žalosni.

LIVKE, dne 17. februarja 1928.

Zažaložna družina.

MALI OGLASI

RUŠČINA se poučuje. Pojasnila via Roma 4, klobučarna, od 10. do 17. ure. 180

ZLATARNA Aliberti Povh
Trst, Via Mazzini 46
kupi krole po 1.37
Popravila in prodaja zlatenino.

ZDRAVNIK

dr. Franc Gruden

ordinira
v Trstu Via S. Lazzaro 23/II

(zraven kavarne Romo)
od 10.30 do 13

V Nabrežini ordinira samo popoldne
od 14-18 (na lastnem domu)

P O D L I S T E K

V. J. KRIZANOVSKA:

Pajčevina

Roman v štirih delih
Iz ruščine prevedel I. V.

— Seveda mi je povedal! Vse to stvar sva reševala dve uri in jaz sem mu obljubil dva tisoč rubljev podpore. Bojim se samo, da bo to orožje preslabo za borbo proti štundizmu, te hidre, ki nas od vseh strani objema. Tu se godi nekaj strašnega, a uprava je gluha in slepa kakor vedno. Iz tega, kar mi je povedal oče Nikander, se jasno vidi obširni in dobro zamišljeni načrt, ki ga izvajajo z vztrajnostjo, kakršne so značilni pač Nemci.

In s tistim breznačelnim naukom, da namen posvečuje sredstva.

— Seveda. Čemu bi bili obzirni napram "ruskim barbarom!" Da bi se častivredni Nemci omejevali s kakšnimi zastarelimi načeli, na to ni misliti. Zdaj pa poslušaj, kaj mi je pripovedoval oče Nikander, ki se kot svečenik sam udeležuje boja za svoje ovce. Šarlotentska kolonija je naseljena s samimi mononiti in je glavno gnezdo propagande v guberniji, a eden izmed najboljategih kolonistov, neki Merderfeld, — je najbolj zaigran sodelavec pri sistematični demoralizaciji naših kmetov; pri njem se navadno ustavljajo misijonarji, ki jih pošiljajo semkaj iz

inozemstva, in v tem hipu se skrivata v njegovi hiši dva ničvredneža — Švarc in Zulmajer — stikata po okolici in na razne načine iščeta pristašev, razen tega razdajata tendenciozne knjige in brošure, ki grajajo naše svečeništvo, pravoslavno vero in ruski narod. Vse to tiakano navlaiko čitata, prevajata in jo otepata nevednemu ljudstvu, ki ga tare revščina; za odpadništvo od cerkve dobro plačujejo, ker Nemci so dobro preiskrbljeni z denarjem iz svoje domovine, a vse gibanje vodijo naravnost iz Berlina.

Oče Nikander mi je navedel nekaj slučajev, katerih priča je bil on sam, ne da bi mogel kaj proti ukreniti: cele kmetijske družine so najprej gmotno upropastili, nato so jih izpreobrili k štundizmu pod pogojem, da jim gmotno pomagajo. In delili so podpore z radodarno roko, da so le odvrgli ljudstvo od Pravoslavja. In kakšna hlimba je vera teh sektatov: ponašajo se s svojo vzorno poštenostjo, na ustnah imajo zgolj svetopisemske besede, kar pa jim ne brani slepariti pri kupčijah in skrivaj krasti, zlasti Rusom. In kako krut so napram bednim mušikom, ki nečesto postati štundisti. Njih zaničevanje in zatiranje vsega, kar je rusko, presega že vse meje.

Za živino imajo več skrbi kakor za ljudi. Za krave in ovce je Merderfeld sezidal na polju pokrite staje in drži živinozdravnika, za črez polje najete poljske delavce pa se mu ne zdi vredno skrbeti. Ljudje spe pod prostim nebom in nimajo zdravniške pomoči in sam Bog ve, kako nujno bi je včasih rabili! Oče Nikander mi je navedel množico samih neverjetnih in strašnih dejstev...

Jurij je za trenotek obmolknil, in z nestrpnostjo kretinjo otresel pepel s smodke.

— Komaj govorim, tako v meni kipi pri misli na podlosti, ki jih delajo ruskemu ljudstvu "ruskemu živinčetu", in to tu v njegovi lastni domovini. Tako občudavajo Nemci na primer hraniti delavce z raznimi odpadki; toda v zadnjih letih se jim zdi še to predbro, morda pa so inozemski agentje prejeli celo nalog, naj zastrupljajo ljudstvo. Zdaj dajajo nesrečnejšem tako hrano, da je še psi ne marajo in je ne more želodec prebaviti: črvi, strjeno moko, ki jo morajo drobiti s kladivom, gnile ribe, meso bolne živine, ki jo zakoljejo tik pred poginom. Na ta način zastrupljani ljudje umirajo kakor muhe; samo pri Merderfeldu je umrlo več kakor polovica delavcev, pa tudi pri drugih kolonistih ni umrljivost manjša.

— Zakaj se nihče ne pritoži pri oblastnihaj? — je nevoljno vprašal Valerijan Petrovič, ki se je razburil.

— Saj so se pritožili, tudi je bila odrejena tozadevna preiskava, toda končalo se je tako, kakor se pač končujejo take stvari, v katere so vmešali Nemci ali Judje: umrljivost, so dokazali, a krivcev ni bilo. Kateri zdravno misleči človek bi prišel na to, da bi mogli take krepostni in bogaboječi ljudje, ki dvigujejo oči k nebu in se vse življenje pečajo z evangelijem, hladnokrvno zastrupljati uboge delavce? Zasliševali so jih, pisali in razpravljali, nato pa je vse utihnilo in kmalu je bilo vse pozabljeno, — je z ogorčenjem zaključil Jurij.

— In vse gre kakor poprej?

— O ne! Zdaj so ti podleži previdnejši; toda čim se bodo uverili, da je vse zadevo prerastla trava, začno kakor prej.

— Vse, kar si mi ravnokar povedal, me podkrepljuje v izvedbi načrta, ki sem ga zamislil, — je rekel Valerijan Petrovič po minutnem molčanju. — Morda si slišal, da je Turovo na prodaj, a Nemci ga upajo dobiti za mal denar, ker je obdano od dveh strani z njihovo zemljo, na tretji strani pa meji na Vsesvjatsko; kolonisti so naslednikom že napravili ponudbo. Jaz pa sem se namenil, da jim tu nakuham eno: izpred nosa jim vzamem ta slastni plen...

— Izvrstna misel! Jaz sem s teboj, a če rabiš denar...

— Upam, da bom imel dovolj, — se je nasmehnili Valerijan Petrovič, — no, če bo treba, se bom okoristil s tvojo ponudbo.

— Pa ne izgubljalva časa. Turavo, več ali manj, poznaš; jutri se odpraviva v mesto in skleneva kupčijo. To mi bo tudi povod, da grem proč od tu, kjer mi je včasih neznožno bivati, — je odgovoril Jurij Mihajlovič, ki je res oživel od zvesti, da bo mogel svojim sovražnikom nekaj zasoliti.

Naslednjega dne pri zajutoku je prišla pošta in vsakdo je molče prebiral svoja pisma.

— Novost, gospoda! — je nenadoma rekel general. — Teta Liza pride k nam za mesec dni in privede s seboj Loloja.

— Jaz bi rajši videl, da bi privedla s seboj Aleksija, ne pa tega zopnega Loloja, — je pripomnil Jurij.